



Fremsat den 28. januar 2022 af Karina Lorentzen Dehnhardt (SF), Jan Bjergskov Larsen (SF) og Trine Torp (SF)

Forslag til folketingsbeslutning

om kriminalisering af groft misbrug af afhængighedsforholdet mellem religiøse ledere og personer fra menigheden

Folketinget pålægger regeringen inden udgangen af indeværende folketingsår at fremsætte lovforslag, der indebærer, at det kriminaliseres, hvis en religiøs leder skaffer sig samleje eller andet seksuelt forhold med en person fra menigheden gennem groft misbrug af afhængighedsforholdet mellem den religiøse leder og den forurettede person fra menigheden.

Bemærkninger til forslaget

Formål og gældende regler

Formålet med beslutningsforslaget er, at det bliver strafbart for religiøse ledere at skaffe sig samleje eller andet seksuelt forhold med en person fra menigheden ved at misbruge den forurettedes afhængighedsforhold til den religiøse leder. Kriminaliseringen kan f.eks. ske ved at udvide anvendelsesområdet for straffelovens § 220, således at groft misbrug af religiøse afhængighedsforhold også bliver omfattet af bestemmelsen og den strafferamme, der er fastsat heri.

Den gældende bestemmelse i straffelovens § 220 lyder: »Den, som ved groft misbrug af en persons arbejdsmæssige, økonomiske eller behandlings- eller plejemæssige afhængighed skaffer sig samleje med den pågældende, straffes med fængsel indtil 1 år eller, såfremt forholdet er begået over for en person under 18 år, med fængsel indtil 4 år.«

Samtidig er det fastsat i straffelovens § 225, at bestemmelsen i § 220 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til andet seksuelt forhold end samleje.

Bestemmelsen i § 220 blev senest ændret i 2013, da der bl.a. på baggrund af anbefalinger fra Straffelovrådet (betænkning nr. 1534/2012 om seksualforbrydelser) blev indsat en henvisning til behandlings- eller plejemæssig afhængighed. Ifølge lovforslaget bag ændringen omfatter plejemæssig afhængighed personer, der modtager pleje i eget hjem eller anden boform, hvis der foreligger et stærkt afhængighedsforhold mellem plejepersonalet og den pågældende, og behandlingsmæssig afhængighed omfatter stærk afhængighed mellem en læge eller anden behandler og en patient, som f.eks. er i længerevarende behandling med afhængighedsskabende lægemidler (lovforslag nr. 141 om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning og lov om restaurationsvirksomhed og alkoholbevilling m.v. (seksualforbrydelser), folketingsåret 2012-13).

En sag om misbrug af religiøst afhængighedsforhold

I foråret 2021 blev en sag beskrevet i pressen om en frikirkepræst i udkanten af Aarhus, som i adskillige tilfælde havde misbrugt sin position som præst til at opnå seksuelle forhold med flere kvinder i menigheden. Præsten blev politianmeldt for flere forhold, men efterforskningen blev stoppet på grund af manglende beviser. For selv om forholdene var moralsk forkerte, var de ikke nødvendigvis strafbare efter gældende lovgivning. (»25-årige Jasmine følte sig manipuleret til sex med sin frikirkepræst. Men præster har loven på deres side« fra dr.dk den 17. maj 2021).

Som hændelserne er beskrevet, mener forslagsstillerne, det er tydeligt, at præsten i den beskrevne sag i høj grad misbrugte sin position og den forurettedes afhængighed af relationen til bl.a. at opnå samleje med den forurettede kvinde.

En præst eller religiøs leder har som oftest en særlig status blandt menigheden og er på samme tid fortrolig, leder, sjælørger, ven og ikke mindst den person, der kan bevare og

give adgang til det religiøse og sociale fællesskab, som menigheden udgør. Præsten eller den religiøse leder har derfor en særlig rolle, hvor de enkelte medlemmer af menigheden kan være afhængige af personen for at bevare tilknytningen til den øvrige menighed, ligesom præsten eller den religiøse leder i kraft af den tillid og fortrolighed denne kan opnå blandt medlemmer af menigheden desværre også har mulighed for at udnytte og misbruge sin position og overlegenhed i afhængighedsforholdet.

Forslagsstillerne mener på den baggrund, at misbrug af sådanne religiøse afhængighedsforhold kan og bør sidestilles med misbrug i arbejdsmæssige, økonomiske og behandlings- eller plejemæssige afhængighedsforhold.

Seneste ændring og justitsministerens svar

Justitsministeren har i et svar til Kirkeudvalget fra juni 2021 oplyst, at Straffelovrådet i forbindelse med lovændringen i 2013 bemærkede, »at en udvidelse [af § 220] til at omfatte andre former for afhængighed ville være principielt vidtgående og ville kunne gøre bestemmelsen for upræcis«. Derudover henviser justitsministeren til den nye, samtykkebaserede voldtægtsbestemmelse, der blev indført i 2021, men forholder sig i sit svar i øvrigt ikke til den resterende del af spørgsmålet: »om der bør indføres regler i lighed med reglerne for psykologer og læger om ikke at bruge et tillidsforhold til sex med deres klienter«, og »hvilke andre initiativer han [ministeren] vil tage for at beskytte kirkemenigheder mod udnyttelse i en sårbar og troende situation« (KIU alm. del – svar på spørgsmål 50, folketingsåret 2020-21).

Det skal bemærkes, at Straffelovrådets bemærkning dog var rettet mod en udvidelse i forhold til den oprindelige bestemmelse, der var gældende før lovændringen i 2013. Straffelovrådets anbefaling om at udvide bestemmelsen i 2013 omfattede desuden kun plejemæssig afhængighed, mens det var Justitsministeriet, der vurderede, at behandlingsmæssig afhængighed mellem læger og andre behandlere og deres patienter også skulle omfattes af ændringen og derfor blev en del af bestemmelsen i § 220.

Derudover bør det også indgå i overvejelserne, at der er sket en ikke ubetydelig udvikling af området siden Straffelovrådets betænkning fra 2012, f.eks. er der indført en samtykkebaseret voldtægtsbestemmelse, som Straffelovrådet heller ikke anbefalede i 2012. Og som det fremgår af den daværende regerings lovforslag fra 2013, er det »vigtigt, at reglerne [om seksualforbrydelser] er tidssvarende og passer til dagens samfund«.

Forslagsstillerne mener, at den nævnte sag fra Aarhus netop beskriver det hul, der er i den gældende lovgivning, og det behov, der er for at kriminalisere præsters og lignende religiøse lederes misbrug af den afhængighed, som opstår mellem præsten og menigheden, til at skaffe sig samleje eller andet seksuelt forhold med medlemmer af menigheden.

Skriftlig fremsættelse

Karina Lorentzen Dehnhardt (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om om kriminalisering af groft misbrug af afhængighedsforholdet mellem religiøse ledere og personer fra menigheden.

(Beslutningsforslag nr. B 77)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.